Dělník pro recyklaci (kód: 28-047-E)

Autorizující orgán: Ministerstvo průmyslu a obchodu
Skupina oborů: Technická chemie a chemie silikátů (kód: 28)
Týká se povolání: Dělník pro recyklaci
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 2

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Vizuální hodnocení druhů separovaných materiálů	2
Práce s manipulačním zařízením k uchopení, zvedání, nakládání, přemístění kusového a drobného materiálu	2
Používání a ošetřování ručního nářadí	3
Orientace v interních předpisech a normách pro odpady a druhotné suroviny	2

Platnost standardu

Standard je platný od: 28.01.2014 do: 09.10.2016

Kritéria a způsoby hodnocení

Vizuální hodnocení druhů separovaných materiálů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat na základě vizuálního hodnocení složení a znečištění předložených vzorků zpracovatelského a spotřebitelského odpadu kovů, plastů, papíru a skla	Praktické předvedení
b) Vyjmenovat nebezpečné vlastnosti odpadů	Ústní a písemné ověření
c) Popsat odpady výrobků, přijímaných ke zpracování a recyklaci z hlediska obsahu nebezpečných látek	Ústní ověření
d) Uvést příklady zatížení životního prostředí a člověka prachem a vybranými nebezpečnými látkami (asbest, kyseliny, rtuť, kontaminované oleje), které se mohou při separaci uvolnit z materiálů a odpadů	Ústní ověření
e) Roztřídit ručně směs kovů podle vizuálního posouzení na základě návodu nebo interního předpisu	Praktické předvedení
f) Roztřídit ručně směs plastů podle značek, resp. podle interního nebo jiného návodu	Praktické předvedení
g) Předvést použití osobních ochranných pomůcek, stanovených bezpečnostními předpisy pro třídění materiálů	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Práce s manipulačním zařízením k uchopení, zvedání, nakládání, přemístění kusového a drobného materiálu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zvolit vhodné zařízení pro manipulaci s určeným materiálem	Ústní ověření
b) Zvolit vhodný obal pro přemístění drobného materiálu	Praktické předvedení
c) Popsat požadavky na bezpečnost práce s ručním nářadím	Ústní ověření a praktické předvedení
d) Popsat požadavky na bezpečnost práce s manipulačním zařízením a použití stanovených osobních ochranných pomůcek a zásady BOZP při práci dodržovat	Ústní ověření a praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Používání a ošetřování ručního nářadí

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zvolit vhodné ruční nářadí pro demontáž nebo oddělení označených částí výrobku	Praktické předvedení
b) Separovat označené části výrobku podle pracovního návodu pomocí jednoduchého ručního nářadí	Praktické předvedení
c) Popsat požadavky bezpečnosti práce při demontáži výrobků jednoduchým ručním nářadím a použití stanovených osobních ochranných pomůcek a zásady BOZP při práci dodržovat	Ústní ověření a praktické předvedení
d) Vyjmenovat požadavky interních a bezpečnostních předpisů na ošetřování ručního nářadí a na nakládání s odpady z ošetřování ručního nářadí	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v interních předpisech a normách pro odpady a druhotné suroviny

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyhledat v provozním řádu zařízení požadavky na označování sběrných nádob a míst skladování nebezpečných odpadů	Praktické předvedení
b) Popsat rozdíly v požadavcích interních předpisů na nakládání s nebezpečnými a ostatními odpady	Ústní ověření
c) Vyhledat v provozním řádu zařízení požadavky na skladování a přepravu zadané druhotné suroviny	Praktické předvedení
d) Popsat funkce staveb a koncových zařízení v recyklačním provozu, které omezují znečištění vody	Ústní ověření
e) Popsat základní povinnosti dělníka pro recyklaci podle předpisů k bezpečnosti a ochraně zdraví při práci	Písemné ověření
f) Uvést příklady možné ekologické újmy, způsobené činnostmi dělníka v recyklačním zařízení	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost není vyžadována.

Při praktickém ověřování by měla být posuzována schopnost uchazeče využívat návody a předpisy v reálných podmínkách, a to z hlediska bezpečnosti práce, kvality druhotných surovin a nakládání s nebezpečnými odpady.
Při vizuálním hodnocení druhů odpadů a znečištění bude uchazeč vycházet z informace zkoušejícího, jak je vzorek deklarován, jaké odpady obsahuje; jeho úkolem je podle tvaru a barvy odpadu rozlišit druhy (u šedě zbarvených kovů může jen podle zdroje/původu odhadnout, o jaký odpad se jedná, podobný problém je u výrobků z plastů). Uchazeč by měl vědět, jaký materiál je považován v konkrétním druhu odpadu za znečištění (např. legovaná ocel v odstřižcích plechu, litina v oceli, měď nebo slitiny mědi v oceli, hliník v mědi a měď v hliníku, kovy a sklo v plastech, kovy a porcelán ve skle). Důležitý je proces hodnocení vzorku uchazečem.
Při ručním třídění bude uchazeč postupovat podle návodu (např. podle snímků odpadů součástek a materiálů, snímků plastových lahví, označení materiálu pro účely recyklace) a svůj postup zdůvodní. Pro tuto činnost si uchazeč sám vybere vhodné ochranné osobní pomůcky, případně nářadí.
Při demontáži nebo oddělování části zařízení bude uchazeč postupovat podle zadání a svůj postup zdůvodní. Pro tuto činnost si uchazeč sám vybere vhodné ochranné osobní pomůcky a nářadí.
Vhodný manipulační prostředek nebo obal by měl uchazeč při praktickém ověření vybírat z předložených katalogů.
Vzorové interní dokumenty (provozní řád, interní normy pro třídění vypracované podle smluv se zákazníkem, postupy pro manipulaci s materiály a odpady, označování sběrných nádob a míst k uložení nebezpečných odpadů, požadavky na bezpečné zacházení s konkrétním nářadím nebo zařízením) dostane uchazeč k dispozici v době přípravy na zkoušku. Obecné povinnosti zaměstnance vyplývající z bezpečnostních a požárních předpisů musí uchazeč znát.
Při popisu funkce staveb a koncových zařízení v recyklačním provozu by uchazeč měl umět zdůvodnit, proč některé činnosti mohou probíhat jen na vymezených místech provozu.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

a) Střední vzdělání s maturitní zkouškou ve skupině oborů strojírenství, chemie nebo průmyslová ekologie a minimálně 5 let praxe na pozici vyžadující odbornou způsobilost pro výkon činnosti na recyklačních zařízeních nebo 5 let pedagogické nebo lektorské činnosti, vykonávané souběžně s činností na recyklačních zařízeních, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
b) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na strojírenství, chemii nebo průmyslovou ekologii a minimálně 5 let praxe na pozici vyžadující odbornou způsobilost pro výkon činnosti na recyklačních zařízeních nebo 3 roky pedagogické nebo lektorské činnosti, vykonávané souběžně s činností na recyklačních zařízeních, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
c) Profesní kvalifikace technik pro recyklaci a střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň minimálně 5 let praxe na pozici vyžadující odbornou způsobilost pro výkon činnosti na recyklačních zařízeních nebo 5 let pedagogické nebo lektorské činnosti, vykonávané souběžně s činností na recyklačních zařízeních, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.

Další požadavky:

a) Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
b) Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo průmyslu a obchodu, www.mpo.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pro řádný výkon zkoušky musí mít autorizovaná osoba k dispozici dále uvedené vybavení:

- normy, katalogy a pokyny k odpadům kovů, plastů, skla a papíru; katalogy sběrných nádob, katalogy manipulačních zařízení; vzorové interní předpisy
- pracovní návody k demontáži, rozebírání, třídění; návody k použití nářadí; technologické a bezpečnostní předpisy k zařízením, na kterých bude zkouška probíhat
- prostory pro ověřování kritérií založených na formě praktického předvedení
- vzorky pomíchaných odpadů kovů, plastů, skla se seznamem odpadů obsažených ve vzorku; části, díly, nářadí a mechanizmy potřebné pro ověřování kritérií založených na formě praktického předvedení, nástroje na demontáž (šroubováky, kleště, klíče, kladivo)
- kancelářské potřeby k písemnému ověření
- ochranné pracovní pomůcky

Žadatel musí zajistit, aby pracoviště byla prostorově a konstrukčně uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro realizaci zkoušky z hlediska BOZP odpovídaly bezpečnostním požadavkům a hygienickým limitům na pracovní prostředí a pracoviště.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 30 až 45 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 6 až 8 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro chemii, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
SVDS – Sdružení pro výkup a zpracování druhotných surovin
Spds – Svaz průmyslu druhotných surovin
Sunex Recycling, s. r. o.